Sant Francesc a Barcelona

Autor: Jordi Bilbeny
Data de publicació: 22-06-2010

En Jeroni Münzer va recórrer els regnes hispànics durant els anys 1494 i 1495 per encàrrec de l'Emperador Maximilà. S'acabava de descobrir un Nou Món i Europa sencera volia obtenir-ne informació de primera mà. Amb aquesta finalitat, doncs, En Münzer arriba a Catalunya i pren nota minuciosa de tot el qui hi troba, des de Perpinyà fins Oriola. El llibre, editat novament per Ediciones Polifemo (Madrid, 1991), i que du per títol Viaje por España y Portugal, és ple de detalls i referències geogràfiques, humanes i històriques de tota mena.

Rellegint-lo en cerca de dades pel tema que m'ocupa de la catalanitat adulterada del descobriment americà, veig que fa referència al Convent dels franciscans de Barcelona. El que hi diu em sembla prou significatiu perquè en quedi constància i pugui ser una porta més d'una eventual recerca futura: la relació de Sant Francesc amb Catalunya.

Segons En Münzer, doncs, el 22 de setembre del 1494 entra a Barcelona, cosa que aprofita per descriure la ciutat i parlar de la seva forma de govern, de la Llotja i de la Casa de l'Infant Enric. I, acte seguit, escriu:

"Prop d'aquesta casa hi ha el monestir major de l'Orde de Sant Francesc, a la vora del mar. Al mig hi ha un altre monestir, petit, amb un claustre senzill, refectori, cel·les i una església reduïda, a manera de cripta, que féu construir Sant Francesc, on féu vida rigorosíssima durant diversos anys, quan la ciutat era petita. L'església té una sola finestra quadrada, amb reixes de ferro a través de la qual els mariners escoltaven la missa i la predicació del Sant" (p. 15).

Amb la qual cosa, tenim ara una base històrica que ens presenta Sant Francesc a Barcelona, fundant directament el convent que du el seu mateix nom i predicant a la població i a la marineria. És important constatar que En Münzer, en lloc d'estranyar-se per la informació que rebia sobre el cas, en cap moment no digui que es tracta d'enraonies o d'una llegenda, sinó que dóna a la informació un tractament de versemblança i certesa, fet que em crida enormement l'atenció, majorment perquè prové d'un home escrupolós, culte, que havia de conèixer els detalls –ni que fos d'una forma molt generalitzada– de la vida del sant i que, com a enviat de l'Emperador, escrivia per un entorn cortesà, gens neci. Per tant, és obvi que si ell hagués sabut que Sant Francesc havia estat sempre a Itàlia, no se li hauria acudit escriure el que va escriure, tenint sobretot present que només feia dos segles i mig de la vida del sant. Una vida, que per la seva importància, havia transcendit les fronteres i havia esdevingut un símbol de la nova espiritualitat europea.

Jordi Bilbeny